

Др Љубица Кандић

редовни професор у пензији
Правног факултета Универзитета у Београду

ДРАГОШ ЈЕВТИЋ (1932–2008)

Има симболике у имену професора Драгоша Јевтића. Био је драг, омиљен и поштен човек. Уживао је неподељене симпатије целог колектива у којем је провео скоро цео радни век. Као дугогодишњи професор Историје државе и права и шеф Катедре за правну историју, имала сам срећу да његове изузетне личне особине упознам у бројним животним ситуацијама.

Професор Јевтић имао је чудесну способност, ретку у нашем народу, да повезује људе различитог животног доба и да ствара и негује другарство и пријатељство с великим бројем људи. И да се људима не замера. То је могао да постигне добротом и одсуством било какве сујете. Он је потврђивао Сенекине речи „да упорна доброта побеђује и зло“. Професор Јевтић потиче из угледне лекарске породице, чији је отац, др Душан Јевтић, био дугогодишњи предратни и послератни професор за Судску медицину на Правном факултету Универзитета у Београду, па је вероватно урођену доброту, поштење и одговорност наследио из таквог породичног окружења.

Рођен 1932. године, Драгош Јевтић је од детињства био повезан са Факултетом преко свог оца. После завршених студија и трогодишњег ангажмана на Институту друштвених наука, 1962. године изабран је за асистента Правног факултета Универзитета у Београду на предмету Историја државе и права. Тако је дошао у средину у којој ће провести највећи део свог радног века, све до пензионисања 1999. године, у својству редовног професора за ову научну и наставну област.

Професор Јевтић је почео да се бави струком тако рећи одмах после завршених студија. Већ од 1959. године, када је изабран за

стручног сарадника у Одељењу за научну документацију Института друштвених наука у Београду, долази до изражаја његова склоност за марљив и педантан рад на изворима и документацији. Касније је, као асистент на Правном факултету Универзитета у Београду, сачинио неколико ваљаних библиографија чланака и бележака који се односе на значајна питања друштвено-политичког и правног развоја Србије и Југославије. Посебно место заузима његова библиографија чланака о Историји Правног факултета од 1906–1914. године. Драгоцена је и његова библиографија књига, чланака и других текстова о српском Грађанском, Кривичном и Трговачком закону, као и о српским законима о Грађанском и кривичном поступку. За собом је оставио и библиографију чланака и књига који се односе на стварање државе Краљевине СХС (1914–1918. године). Ове библиографије, на жалост код нас често недовољно цењене као врста научног рада, представљају важан ослонац свим будућим истраживачима ових питања.

Избором за асистента на Правном факултету Универзитета у Београду 1962. године, његов научни рад је усмерен на израду магистарске тезе и докторске дисертације. Магистарску тезу под насловом *Криза шестојануарске диктатуре и Устав Краљевине Југославије од 1931. године* одбранио је јуна 1972. године, а докторску дисертацију под насловом *Локална самоуправа у Србији 1888–1903* јула 1980. године.

Магистарска теза представља први обимнији научни рад професора Јевтића. Вредан је пажње његов закључак „да су врхови режима, на челу са краљем, доношењем Устава 1931. године на нов начин покушали да сачувају подлогу и основне принципе своје владавине, па су у том циљу приступили изградњи извесних псеудоуставних и псеудопарламентарних установа“.

Докторска дисертација представља најпотпунији научни рад колеге Јевтића. Рађен је на основу објављене и необјављене архивске грађе и обимне литературе. Професор Јевтић је у дисертацији стручно и савесно повезао релевантне податке и ушао у њихову анализу и критику. У анализи је успео да законодавну активност која се тиче предмета обраде доведе у везу са главним друштвеним и политичким збивањима и преокретима и да у њима нађе суштинско објашњење.

Колико нам је познато др Драгош Јевтић није објавио ни магистарску ни докторску дисертацију, што је штета, али се оглашавао у часописима са чланцима из области које је обрађивао у магистарској односно докторској дисертацији.

Професор Јевтић је написао два коауторска уџбеничка текста за студенте Правног факултета Универзитета у Београду. Први је насловљен *Државноправна историја Југославије – одабрани извори са*

коментарима (заједно са пок. проф. др Мирком Мирковићем), који је објављен 1986. године. Овај рад садржи изворе и усмерен је ка томе да студенти своје спознаје о државноправној историји југословенских народа стичу и кроз непосредно упознавање релевантних правноисторијских чињеница и извора.

Други представља уџбеник под насловом *Историја државе и права југословенских народа* (заједно са проф. др Драгољубом Поповићем). Уџбеник је настао 1990. године и доживео је више издања. Јевтић је у њему написао три поглавља, и то: прво поглавље „О државноправном развоју Србије од 1804–1814. године“; друго поглавље „Краљевина Срба Хрватата и Словенаца – Краљевина Југославија (осим дела о развоју права у старој Југославији)“ и треће поглавље „О стварању Социјалистичке Југославије. Уџбеник има 38 табака, од којих је Јевтић написао 23, а Поповић 15 табака. У писању прва два поглавља користио је резултате до којих је дошао у ранијим истраживањима, док је треће поглавље радио на основу објављене литературе. У уџбенику је синтетички приказан дуг период у државноправном развоју југословенских народа. Касније се овај уџбеник појављивао у више издања под називом *Народна правна историја*.

У својој дугогодишњој каријери колега Јевтић је написао и већ број чланака, који се могу сврстати у четири тематске целине. Једну целину чине радови о уставима и уставном развоју Србије и Југославије. Из ове области споменућемо неколико радова:

1. „Устав Краљевине Југославије од 3.09.1931. и захтеви за преуређењем државе изнети током 1932. и почетком 1933. године“. Ово је монографски чланак и објавио га је Центар за публикације Правног факултета, Београд 1985.

2. „Видовдански и Октроисани устав од 3.09. 1931. године – сличности и разлике“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд 1988.

3. „Устав од 1901. године“ (објављен у књизи *Устави кнежевине и краљевине Србије 1835–1903. године*), Београд 1988.

4. „О уставу Србије од 1888. године“, *Архив за правне и друштвене науке*, Београд 1989.

5. „О уставним правима грађана по Уставу краљевине Југославије од 3. 09. 1931. године“, *Историјски гласник*, Београд 1974.

Другу тематску целину чине радови о локалној управи и самоуправи у Србији и Југославији од којих спомињемо:

1. „Локална управа и самоуправа у Београдском пашалуку пред Први Српски устанак“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд 1986.

2. „Локална управа у Србији крајем ХИХ и почетком ХХ века“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд 1983.

3. „Успостављање и споровођење централистичког система управе у Србији 1804–1888. године“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд 1981.

4. „Прилог питању поделе Краљевине Југославије на бановине“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд 1973.

Трећу групу представљају радови о организацији власти у Србији и Краљевини Југославији. Ту спадају:

1. „Структура народног представништва по српским уставима“, *Зборник радова САНУ*, књ. 10, Београд 1990.

2. „Организација власти у Југославији за време неприкривене монарходиктатуре (1929–1931)“, *Историјски гласник*, Београд 1975.

3. „Организација власти по Уставу Краљевине Југославије од 3. 09. 1931. и захтеви за преуређењем државе изнети током 1932. и почетком 1933. године“, *Архив за правне и друштвене науке* 1982, Београд.

Четврту тематску целину обухватају радови о политичким странкама. Од њих помињемо само следеће:

1. „Односи између Пашићеве владе и српских опозиционих грађанских странака после говора Л. Џорџа и В. Вилсона“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд 1970.

2. „Погледи српских опозиционих грађанских странака 1918. године на решење југословенског питања“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд 1971.

Из приказаног списка стручних и научних радова проф. Јевтића може се запазити да је свој научни рад усмерио ка изучавању уставног развоја Србије и Југославије и да је у тој области дао значајан допринос у приказивању и осветљавању многих питања значајних за друштвено и државно уређење Србије и Југославије. Његова пажња више је била усмерена на државно право у односу на приватно.

На крају овог осврта на радове колеге Јевтића треба посебно истаћи његово лично поштење у науци које је испољио и приликом коришћења архивске грађе. Никада није присвајао туђа истраживања и увек је коректно износио мишљења и ставове других аутора. У науци, као и животу, није био искључив и претенциозан. Био је изванредан саговорник и онда када су изношена другачија мишљења и ставови од његових о неким питањима о којима је писао.

Професор Јевтић биће запамћен код генерација студената Правног факултета као блaгонаклон испитивач, али студенти никад то

нису злоупотребили и са уважавањем, поштовањем и љубављу су се односили према њему. Његов однос са студентима ће још много година на нашем Правном факултету представљати пример како захваљујући добром педагошком приступу студенти могу заволету једну дисциплину.

Катедра за правну историју и пријатељи никада неће заборавити честитост, поштење и скромност проф. др Драгоша Јевтића. Остаје вечита наша захвалност за другарство и пријатељство које нам је несебично даривао и дуго сећање на један тако племенит лик.